

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/382911879>

Le Livre d'Enoch en Grec, Chapitres 1-14

Book · August 2024

CITATIONS
0

READS
11

1 author:

Timo Schmitz
Universität Trier

24 PUBLICATIONS 5 CITATIONS

SEE PROFILE

Le Livre d'Enoch en Grec, Chapitres 1-14

Edité et fourni avec des notes de vocabulaire par Timo Schmitz

Information bibliographique de la Deutsche Nationalbibliothek

La Bibliothèque nationale allemande (Deutsche Nationalbibliothek) a répertorié cette publication dans la Bibliographie nationale allemande (Deutsche Nationalbibliografie); les données bibliographiques détaillées peuvent être consultées sur Internet à l'adresse <https://dnb.dnb.de>.

Mentions légales :

Le Livre d'Enoch en Grec, Chapitres 1-14

Timo Schmitz (Editeur)

© 2024 Timo Schmitz

Adresse: Timo Schmitz, An Luziakirch 12, 54531 Manderscheid, Allemagne.

Courrier électronique: schmitz-timo1@web.de

Publié le 6 août 2024. <https://schmitztimo.wordpress.com>

L'auteur a soigneusement sélectionné tous les liens externes. Il n'a néanmoins aucune influence sur la conception de ces sites Internet et n'assume donc aucune responsabilité quant à leur contenu.

Manuscrits grecs:

Chapitre 1-5: Codex Panopolitanos (CP) (sauf 2:3 et 3 :1 car les passages sont trop fragmentaires ; il manque le Chapitre 4)

Chapitre 6-10 : CP comme texte principale + Georges Syncelles (GS) dans les notes de bas

Chapitre 11-14 : CP

En ligne: https://el.wikisource.org/wiki/Ενώχ_Α (Η σελίδα αυτή τροποποιήθηκε τελευταία φορά στις 7 Ιουλίου 2019), retiré le 17 juillet 2024.

Table des matières

Chapitre 1	4
Chapitre 2	7
Chapitre 5	7
Chapitre 6	9
Chapitre 7	11
Chapitre 8	12
Chapitre 9	14
Chapitre 10	16
Chapitre 11	21
Chapitre 12	21
Chapitre 13	22
Chapitre 14	23
Littérature	27

Chapitre 1

1. Λόγος εὐλογίας Ἐνώχ¹, καθὼς² εὐλόγησεν³ ἐκλεκτοὺς⁴ δικαίους οἵτινες ἔσονται εἰς ἡμέραν ἀνάγκης⁵ ἐξῆραι⁶ πάντας τοὺς ἐχθρούς⁷, καὶ σωθήσονται⁸ δίκαιοι. 2. Καὶ ἀναλαβὼν⁹ τὴν παραβολὴν αὐτοῦ εἶπεν Ἐνώχ· ἄνθρωπος δίκαιός ἐστιν, ᾧ ὄρασις¹⁰ ἐκ θεοῦ αὐτῷ ἀνεφγμένη¹¹ ἦν, ἔχων τὴν ὄρασιν τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ οὐρανοῦ· Ἔδειξέν μοι, καὶ ἀγιολόγων¹² ἁγίων ἤκουσα ἐγώ, καὶ ὡς ἤκουσα παρ' αὐτῶν πάντα καὶ ἔγνων¹³ ἐγὼ θεωρῶν¹⁴. καὶ οὐκ εἰς τὴν νῦν γενεάν¹⁵ διανοοῦμην¹⁶, ἀλλὰ ἐπὶ πόρρω¹⁷ οὔσαν ἐγὼ λαλῶ¹⁸. 3. Καὶ περὶ τῶν ἐκλεκτῶν νῦν λέγω καὶ περὶ αὐτῶν ἀνέλαβον τὴν παραβολὴν μου. καὶ ἐξελεύσεται¹⁹ ὁ ἅγιός μου ὁ μέγας ἐκ τῆς κατοικήσεως²⁰ αὐτοῦ, 4. καὶ ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος ἐπὶ γῆν πατήσεται²¹ ἐπὶ τὸ Σεινὰ ὄρος²² καὶ

¹ Λόγος εὐλογίας Ἐνώχ: Les paroles de bénédiction d'Énoch

² καθὼς = καθ' ὡς

³ εὐλόγῳ: bénir, prononcer une bénédiction

⁴ ἐκλεκτός: une personne choisi

⁵ εἰς ἡμέραν ἀνάγκης: le jour nécessaire est le jour de la tribulation. Cf. Tobias 4 :9 « θέμα γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις σεαυτῷ εἰς ἡμέραν ἀνάγκης ».

⁶ ἐξάιρω: élever, enlever, éloigner

⁷ ὁ ἐχθρός: ici: le pécheur

⁸ σώζω: sauvegarder, sauver

⁹ ἀναλαμβάνω: reprendre

¹⁰ ὄρασις: vision, apparence visionnaire, sens de vue

¹¹ ἀνοίγω: ouvrir

¹² ὁ ἀγιολόγος: un discours sur des choses saintes.

¹³ de γινώσκω; Koiné : γινώσκω

¹⁴ ce que j'ai vu ; θεωρῶ: observer, examiner, contempler, être présent en tant que spectateur

¹⁵ εἰς τὴν νῦν γενεάν: la génération actuelle, les gens d'aujourd'hui

¹⁶ διανοέομαι: considérer, penser; Koiné : διανοέω

¹⁷ ἐπὶ πόρρω: d'une génération plus lointaine

¹⁸ λαλέω: parler

¹⁹ de ἐξέρχομαι ; pour l'utilisation de la forme ἐξελεύσεται voir aussi Mathée 2 :6, Jean 10 :9 et Révélation 20 :8.

²⁰ ἡ κατοίκησις: la résidence, l'habitation

²¹ πατέω: aller, venir

²² ἐπὶ τὸ Σεινὰ ὄρος: sur le mont Sinaï

φανήσεται ἐκ τῆς παρεμβολῆς²³ αὐτοῦ, καὶ φανήσεται ἐν τῇ δυνάμει τῆς ἰσχύος²⁴ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ τῶν οὐρανῶν. 5. καὶ φοβηθήσονται πάντες καὶ πιστεύσουσιν οἱ ἐγρήγοροι²⁵, καὶ ἄσουσιν ἀπόκρυφα²⁶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἄκροις τῆς γῆς²⁷. καὶ σεισθήσονται πάντα τὰ ἄκρα τῆς γῆς, καὶ λήμψεται²⁸ αὐτοὺς τρόμος²⁹ καὶ φόβος μέγας μέχρι³⁰ τῶν περάτων³¹ τῆς γῆς. 6³². καὶ σεισθήσονται καὶ πεσοῦνται³³ καὶ διαλυθήσονται³⁴ ὄρη ὑψηλά³⁵, καὶ ταπεινωθήσονται³⁶ βουνοί³⁷ ὑψηλοὶ τοῦ διαρυῆναι³⁸ ὄρη, καὶ τακήσονται³⁹ ὡς κηρὸς⁴⁰ ἀπὸ προσώπου πυρός⁴¹ ἐν φλογί⁴². 7.⁴³ καὶ διασχισθήσεται⁴⁴ ἡ γῆ σχίσμα⁴⁵ ῥαγάδι⁴⁶, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐπὶ τῆς γῆς

²³ ἡ παρεμβολή: la forteresse

²⁴ ἡ ἰσχύς: la force

²⁵ οἱ ἐγρήγοροι: les veilleurs

²⁶ Ça veut dire probablement qu'ils chantent des choses cachées, cf. Brucker, 2014 :12.

²⁷ ἐν πᾶσιν τοῖς ἄκροις τῆς γῆς: sur toutes les hauteurs de la terre

²⁸ de λαμβάνω

²⁹ ὁ τρόμος: le tremblement

³⁰ μέχρι + γέν.: jusqu'au point où

³¹ τὸ πέρας: la fin

³² Cf. Micah 1 :4. Voir aussi 2 Pierre 3 :10-12.

³³ de πίπτω

³⁴ διαλύω: faire cesser, ruiner, faire réfuter, se séparer, se dissoudre, mourir

³⁵ ὑψηλός: grand

³⁶ ταπεινώω: diminuer, abaisser, humilier, amoindrir

³⁷ ὁ βουνός: la hauteur, la colline

³⁸ de διαρρέω

³⁹ τήκω: fondre

⁴⁰ ὁ κηρός: la cire

⁴¹ Cf. Psaume 67 :3 : « ὡς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός » ; Révelation 20 :11 « Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτόν, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. »

⁴² ἡ φλόξ: une flamme du feu

⁴³ Cf. Sophonie 1 :2-3 ; Esaïe 13 :9, 24 :1, 3, 28 :22 ; 2 Pierre 3 :7,10-12. Concernant et l'influence du jugement d'Enoch sur la crucifixion et la résurrection de Jésus, voir Sider Hamilton, 2017 : 213 f.

⁴⁴ διασχίζω: fendre, séparer

⁴⁵ τὸ σχίσμα: fente, séparation

⁴⁶ ἡ ῥαγάς: fente, crevasse

ἀπολεῖται⁴⁷, καὶ κρίσις⁴⁸ ἔσται κατὰ πάντων. 8. καὶ μετὰ τῶν δικαίων τὴν εἰρήνην ποιήσει, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς ἔσται συντήρησις⁴⁹ καὶ εἰρήνη, καὶ ἐπ' αὐτοὺς γενήσεται ἔλεος⁵⁰, καὶ ἔσονται πάντες τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν εὐδοκίαν δώσει⁵¹ αὐτοῖς καὶ πάντας εὐλογήσει καὶ πάντων ἀντιλήμψεται⁵² καὶ βοηθήσει⁵³ ἡμῖν, καὶ φανήσεται αὐτοῖς φῶς καὶ ποιήσει ἐπ' αὐτοὺς εἰρήνην. 9.⁵⁴ ὅτι ἔρχεται σὺν ταῖς μυριάσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἀπολέσει πάντας τοὺς ἀσεβεῖς, καὶ ἐλέγξει πᾶσαν σάρκα⁵⁵ περὶ πάντων ἔργων τῆς ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ σκληρῶν⁵⁶ ὧν ἐλάλησαν λόγων, καὶ περὶ πάντων ὧν κατελάλησαν⁵⁷ κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ⁵⁸ ἀσεβεῖς.

⁴⁷ ἀπόλλυμι: périr

⁴⁸ ἡ κρίσις: la décision, le jugement

⁴⁹ ἡ συντήρησις: préservation

⁵⁰ ὁ (aussi τὸ) ἔλεος: la compassion, la miséricorde

⁵¹ de δίδωμι

⁵² de ἀντιλαμβάνω: s'occuper, aider

⁵³ βοηθέω: aider

⁵⁴ Jude 1 :14-15: « Ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδάμ Ἐνὼχ λέγων Ἴδου ἦλθεν Κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξει πάντας τοὺς ἀσεβεῖς περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. » ; Comme Townsend, 2016: 2 observe : « the Epistle of Jude quotes directly from 1 En. 1:9 at Jude 1:14-15 » ; Cf. aussi Jérémie 25 :31.

⁵⁵ ἡ σὰρξ: la chair

⁵⁶ σκληρός: rigide, raid, dur

⁵⁷ καταλαλέω: parler contre, blâmer

⁵⁸ ὁ ἁμαρτωλός: le pécheur

Chapitre 2

1. Κατανοήσατε πάντα τὰ ἔργα ἐν τῷ οὐρανῷ, πῶς οὐκ ἠλλοίωσαν⁵⁹ τὰς ὁδοὺς⁶⁰ αὐτῶν, καὶ τοὺς φωστῆρας⁶¹ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ, ὡς τὰ πάντα ἀνατέλλει⁶² καὶ δύνει⁶³, τεταγμένος⁶⁴ ἕκαστος⁶⁵ ἐν τῷ τεταγμένῳ καιρῷ⁶⁶, καὶ ταῖς ἑορταῖς⁶⁷ αὐτῶν φαίνονται, καὶ οὐ παραβαίνουσιν⁶⁸ τὴν ἰδίαν τάξιν. 2. Ἴδετε τὴν γῆν καὶ διανοήθητε περὶ τῶν ἔργων τῶν ἐν αὐτῇ γενομένων ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τελειώσεως ὡς εἰσιν φθαρτά⁶⁹, ὡς οὐκ ἀλλοιοῦνται, οὐδὲν τῶν ἐπὶ γῆς, ἀλλὰ πάντα ἔργα θεοῦ ὑμῖν φαίνεται.

Chapitre 5

1. πῶς τὰ φύλλα⁷⁰ χλωρὰ⁷¹ ἐν αὐτοῖς σκέποντα⁷² τὰ δένδρα, καὶ πᾶς ὁ καρπὸς⁷³ αὐτῶν εἰς τιμὴν καὶ δόξαν. διανοήθητε καὶ γινῶτε περὶ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ νοήσατε ὅτι θεὸς ζῶν ἐποίησεν αὐτὰ οὕτως, καὶ ζῆ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. 2. καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ πάντα ὅσα ἐποίησεν

⁵⁹ ἠλλοιόω: se changer

⁶⁰ ἡ ὁδός: le chemin

⁶¹ ὁ φωστήρ: ce qui donne la lumière

⁶² ἀνατέλλω: se lever

⁶³ δύνω: se plonger, s'enfoncer

⁶⁴ de τάττω; Koiné: τάσσω: mettre à une place fixe, assigner un poste

⁶⁵ ἕκαστος: chacun

⁶⁶ ἐν τῷ τεταγμένῳ καιρῷ: à son heure fixée

⁶⁷ ἡ ἑορτή: une fête

⁶⁸ παραβαίνω: s'avancer, passer, transgresser, violer

⁶⁹ φθαρτός: corruptible, être avec un fin

⁷⁰ τὰ φύλλα: les feuilles; sg.: τὸ φύλον

⁷¹ χλωρός: vert

⁷² τὸ σκέπος = ἡ σκέπη : la protection, ce qui protège ; cf. aussi τὸ σκέπας

⁷³ ὁ καρπός: le fruit

εἰς τοὺς αἰῶνας⁷⁴ ἀπὸ ἐνιαυτοῦ⁷⁵ εἰς ἐνιαυτὸν γινόμενα πάντα οὕτως, καὶ πάντα ὅσα ἀποτελοῦσιν⁷⁶ αὐτῶ τὰ ἔργα, καὶ οὐκ ἀλλοιοῦνται αὐτῶν τὰ ἔργα, ἀλλ' ὡσπερὶ⁷⁷ κατὰ ἐπιταγὴν⁷⁸ τὰ πάντα γίνεται. 3. Ἴδετε πῶς ἡ θάλασσα καὶ οἱ ποταμοὶ ὡς ὁμοίως ἀποτελοῦσιν καὶ οὐκ ἀλλοιοῦσιν αὐτῶν τὰ ἔργα ἀπὸ τῶν λόγων αὐτοῦ. 4. ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐνεμείνατε⁷⁹ οὐδὲ ἐποιήσατε κατὰ τὰς ἐντολάς⁸⁰ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀπέστητε⁸¹ καὶ κατελαλήσατε μεγάλους καὶ σκληροὺς λόγους ἐν στόματι⁸² ἀκαθαρσίας ὑμῶν κατὰ τῆς μεγαλωσύνης⁸³ αὐτοῦ. ὅτι κατελαλήσατε ἐν τοῖς ψεύμασιν ὑμῶν, σκληροκάριοι⁸⁴, οὐκ ἔστιν εἰρήνη ὑμῖν. 5. τοιγὰρ τὰς ἡμέρας ὑμῶν ὑμεῖς καταράσεσθε⁸⁵ καὶ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς ὑμῶν ἀπολεῖται, καὶ τὰ ἔτη τῆς ἀπωλείας ὑμῶν πληθυνθήσεται⁸⁶ ἐν κατάρα⁸⁷ αἰώνων⁸⁸, καὶ οὐκ ἔσται ὑμῖν ἔλεος καὶ εἰρήνη. 6. τότε ἔσται τὰ ὀνόματα ὑμῶν εἰς κατάραν αἰώνιον πᾶσιν τοῖς δικαίοις, καὶ ἐν ὑμῖν καταράσσονται πάντες οἱ καταρώμενοι, καὶ πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ ἀσεβεῖς ἐν ὑμῖν ὁμοῦνται, καὶ πάντες οἱ ἀναμάρτητοι χαρήσονται, καὶ ἔσται αὐτοῖς λύσις ἁμαρτιῶν καὶ πᾶν ἔλεος καὶ εἰρήνη καὶ ἐπιείκεια, ἔσται αὐτοῖς σωτηρία, φῶς ἀγαθόν, καὶ αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν καὶ πᾶσιν ὑμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς οὐχ ὑπάρξει σωτηρία, ἀλλὰ ἐπὶ πάντας ὑμᾶς κατάλυσις, κατάρα. 7. καὶ τοῖς ἐκλεκτοῖς φῶς καὶ χάρις καὶ εἰρήνη, καὶ αὐτοὶ κληρονομήσουσιν⁸⁹ τὴν γῆν, ὑμῖν δὲ

⁷⁴ ὁ αἰών: l'έροque, la génération, dans le pluriel: les âges

⁷⁵ ὁ ἐνιαυτός: l'an, l'année

⁷⁶ ἀποτελέω: achever, accomplir

⁷⁷ ὡσπερὶ = ὡσπερ εἰ

⁷⁸ ἐπιταγή de ἐπιτάττω, Κοινέ: ἐπιτάσσω. κατὰ ἐπιταγὴν: par ordre, par commandement, comme il était commandé

⁷⁹ ἐμμένω: persister, maintenir, subsister

⁸⁰ ἡ ἐντολή: instruction, commandement

⁸¹ ἀφίστημι: départir, séparer, éloigner, se détacher

⁸² τὸ στόμα: la bouche, la face

⁸³ ἡ μεγαλωσύνη: la majesté

⁸⁴ ἡ σκληροκαρδία: la dureté du cœur

⁸⁵ καταράομαι: souhaiter du mal

⁸⁶ πληθύνω: se multiplier

⁸⁷ ἐν κατάρα: dans une malédiction

⁸⁸ ὁ αἰώνας: ici: l'éternité

⁸⁹ κληρονομέω: hériter

τοῖς ἀσεβέσιν ἔσται κατάρα. 8. τότε δοθήσεται⁹⁰ τοῖς ἐκλεκτοῖς φῶς καὶ χάρις, καὶ αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. τότε δοθήσεται πᾶσιν τοῖς ἐκλεκτοῖς σοφία, καὶ πάντες οὗτοι ζήσονται, καὶ οὐ μὴ ἀμαρτήσονται ἔτι οὐ κατ' ἀλήθειαν οὔτε κατὰ ὑπερηφανίαν⁹¹, καὶ ἔσται ἐν ἀνθρώπῳ πεφωτισμένῳ⁹² φῶς καὶ ἀνθρώπῳ ἐπιστήμονι νόημα, καὶ οὐ μὴ πλημμελήσουσιν⁹³ 9. οὐδὲ μὴ ἀμάρτωσιν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῶν, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωσιν ἐν ὀργῇ θυμοῦ, ἀλλὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ζωῆς ἡμερῶν πληρώσουσιν, καὶ ἡ ζωὴ αὐτῶν ἀυξηθήσεται⁹⁴ ἐν εἰρήνῃ, καὶ τὰ ἔτη τῆς χαρᾶς αὐτῶν πληθυνθήσεται ἐν ἀγαλλιάσει⁹⁵ καὶ εἰρήνῃ αἰῶνος ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς αὐτῶν.

Chapitre 6

1. ⁹⁶ Καὶ ἐγένετο οὗ ἂν ἐπληθύνθησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἐγεννήθησαν θυγατέρες ὥραϊαι⁹⁷ καὶ καλαί. 2. ⁹⁸ καὶ ἐθεάσαντο⁹⁹ αὐτὰς οἱ ἄγγελοι υἱοὶ οὐρανοῦ καὶ ἐπεθύμησαν¹⁰⁰ αὐτάς, καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· Δεῦτε¹⁰¹ ἐκλεξώμεθα¹⁰² ἑαυτοῖς

⁹⁰ de δίδωμι.

⁹¹ ἡ ὑπερηφανία: la fierté, l'orgueil

⁹² πεφωτισμένος: illuminé. Cf. Penner, 2020.

⁹³ πλημμελής: qui fait une faute. Cf. Penner, 2020.

⁹⁴ αὔξω = αὐξάνω: se multiplier, augmenter, grandir

⁹⁵ ἀγαλλιάω (Koiné ; de ἀγάλλω): honorer, glorifier

⁹⁶ GS: καὶ ἐγένετο ὅτε ἐπληθύνθησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐγεννήθησαν αὐτοῖς θυγατέρες ὥραϊαι.

⁹⁷ ὥραϊος: qui est de la saison, qui est dans la fleur d'âge

⁹⁸ GS: καὶ ἐπεθύμησαν αὐτάς οἱ ἐγγήγοροι καὶ ἀπεπλανήθησαν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, ἐκλεξώμεθα ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς. ; ἀπεπλανήθησαν: cf. 1 Timothée 6:10.

⁹⁹ θεάομαι: voir, regarder, observer

¹⁰⁰ ἐπιθυμέω: désirer

¹⁰¹ δεῦτε: Viens !, Vas-y !

¹⁰² ἐκλέγω: choisir pour soi, élire

γυναῖκας ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ γεννήσομεν ἑαυτοῖς τέκνα¹⁰³. 3.¹⁰⁴ καὶ εἶπεν Σεμιαζᾶς πρὸς αὐτούς, ὃς ἦν ἄρχων αὐτῶν¹⁰⁵ Φοβοῦμαι μὴ οὐ θελήσετε¹⁰⁶ ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἔσομαι ἐγὼ μόνος ὀφειλέτης¹⁰⁷ ἁμαρτίας μεγάλης. 4.¹⁰⁸ ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτῷ πάντες Ὁμόσωμεν¹⁰⁹ ὄρκω¹¹⁰ πάντες καὶ ἀναθεματίσωμεν¹¹¹ πάντες ἀλλήλους μὴ ἀποστρέψαι¹¹² τὴν γνώμην¹¹³ ταύτην, μέχρις οὗ ἂν τελέσωμεν αὐτήν καὶ ποιήσωμεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο. 5.¹¹⁴ τότε ὅμοσαν πάντες ὁμοῦ¹¹⁵ καὶ ἀνεθεμάτισαν ἀλλήλους ἐν αὐτῷ ...¹¹⁶ 7.¹¹⁷ Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων αὐτῶν· Σεμιαζά, οὗτος ἦν ἄρχων αὐτῶν· Ἀραθάκ, Κιμβρά, Σαμμανή, Δανειήλ, Ἀρεαρώς, Σεμιήλ, Ἰωμειήλ, Χωχαριήλ, Ἐζεκιήλ, Βατριήλ, Σαθιήλ, Ἄτριήλ, Ταμιήλ, Βαρακιήλ, Ἀνανθνά, Θωνιήλ, Ῥαμιήλ, Ἀσέαλ, Ῥακειήλ, Τουριήλ. 8. οὗτοί εἰσιν ἀρχαὶ αὐτῶν οἱ ἐπὶ δέκα.

¹⁰³ τὸ τέκνον: l'enfant

¹⁰⁴ GS: καὶ εἶπε Σεμιαζᾶς ὁ ἄρχων αὐτῶν πρὸς αὐτούς, φοβοῦμαι μὴ οὐ θελήσετε ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο, καὶ ἔσομαι ἐγὼ μόνος ὀφειλέτης ἁμαρτίας μεγάλης.

¹⁰⁵ ὃς ἦν ἄρχων αὐτῶν: qui était leur chef

¹⁰⁶ θέλω = ἐθέλω: vouloir

¹⁰⁷ ὁ ὀφειλέτης: le pécheur

¹⁰⁸ GS: καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ πάντες καὶ εἶπον, ὁμόσωμεν ἅπαντες ὄρκω καὶ ἀναθεματίσωμεν ἀλλήλους τοῦ μὴ ἀποστρέψαι τὴν γνώμην ταύτην, μέχρις οὗ ἀποτελέσωμεν αὐτήν.

¹⁰⁹ de ὄμνουμι: jurer

¹¹⁰ ὁ ὄρκος: le serment

¹¹¹ ἀναθεματίζω: maudire

¹¹² ἀποστρέφω: se retirer

¹¹³ ἡ γνώμη: ici: la résolution

¹¹⁴ GS: τότε πάντες ὅμοσαν ὁμοῦ καὶ ἀνεθεμάτισαν ἀλλήλους.

¹¹⁵ ὁμοῦ: ensemble, dans le même temps

¹¹⁶ CP fragmentaire, verset 6 manque; verset 6 chez GS: ἦσαν δὲ οὗτοι διακόσιοι οἱ καταβάντες ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰάρεδ εἰς τὴν κορυφήν τοῦ Ἑρμονιεῖμ ὄρους, καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄρος Ἑρμώμ, καθότι ὅμοσαν καὶ ἀνεθεμάτισαν ἀλλήλους ἐν αὐτῷ.

¹¹⁷ GS: καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων αὐτῶν. α' Σεμιαζᾶς, ὁ ἄρχων αὐτῶν, β' Ἀταρκούφ, γ' Ἀρακιήλ, δ' Χωβαβιήλ, ε' Ὁραμμαμή, ς' Ῥαμιήλ, ζ' Σαμψίχ, η' Ζακιήλ, θ' Βαλκιήλ, ι' Ἀζαλζήλ, ια' Φαρμαρός, ιβ' Ἀμαρήλ, ιγ' Ἀναγημάς, ιδ' Θουσαήλ, ιε' Σαμιήλ, ις' Σαρινᾶς, ιζ' Εὐμιήλ, ιη' Τυριήλ, ιθ' Ἰουμιήλ, κ' Σαριήλ.

Chapitre 7

1. ¹¹⁸ Καὶ ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας· ἕκαστος αὐτῶν ἐξελέξαντο ἑαυτοῖς γυναῖκας, καὶ ἤρξαντο ¹¹⁹ εἰσπορεύεσθαι ¹²⁰ πρὸς αὐτὰς καὶ μαιίνεσθαι ¹²¹ ἐν αὐταῖς· καὶ ἐδίδαξαν αὐτὰς φαρμακείας ¹²² καὶ ἐπαοιδὰς ¹²³ καὶ ρίζοτομίας ¹²⁴, καὶ τὰς βοτάνας ἐδήλωσαν ¹²⁵ αὐταῖς. 2. ¹²⁶ Αἱ δὲ ἐν γαστρὶ λαβοῦσαι ἐτέκοσαν γίγαντας μεγάλους ἐκ πηχῶν τρισχιλίων ¹²⁷, 3. ¹²⁸ οἵτινες κατησθίωσαν τοὺς κόπους ¹²⁹ τῶν ἀνθρώπων. ὡς δὲ οὐκ ἐδυνήθησαν αὐτοῖς οἱ ἄνθρωποι ἐπιχορηγεῖν, 4. οἱ γίγαντες ἐτόλμησαν ¹³⁰ ἐπ' αὐτούς, καὶ κατησθίωσαν τοὺς ἀνθρώπους. 5. καὶ ἤρξαντο ¹³¹ ἀμαρτάνειν ¹³² ἐν τοῖς πετεινοῖς ¹³³ καὶ τοῖς θηρίοις ¹³⁴ καὶ ἔρπετοῖς ¹³⁵ καὶ τοῖς

¹¹⁸ GS: Οὗτοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐν τῷ χιλιοστῷ ἑκατοστῷ ἑβδομηκοστῷ ἔτει τοῦ κόσμου ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας, καὶ ἤρξαντο μαιίνεσθαι ἐν αὐταῖς ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ ἔτεκον αὐτοῖς γένη τρία· πρῶτον γίγαντας μεγάλους. ; ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ: jusqu'au déluge

¹¹⁹ ἄρχω: commencer

¹²⁰ εἰσπορεύομαι: entrer

¹²¹ μαιίνω: se souiller, contaminer

¹²² ἡ φαρμακεία: l'emploi de médicaments, la sorcellerie, la magie

¹²³ ἡ ἐπαοιδά: le charme, cf. aussi ἡ ἐπαοιδή (ἐπωδή): l'incantation

¹²⁴ ἡ ρίζοτομία: la coupe et le ramassage des racines

¹²⁵ de δηλῶ: montrer

¹²⁶ GS: οἱ δὲ γίγαντες ἐτέκνωσαν Ναφηλεῖμ, καὶ τοῖς Ναφηλεῖμ ἐγεννήθησαν Ἐλιοῦδ. καὶ ἦσαν ἀξαναόμειοι κατὰ τὴν μεγαλειότητα αὐτῶν, καὶ ἐδίδαξαν ἑαυτοὺς καὶ τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν φαρμακείας καὶ ἐπαοιδίας.

¹²⁷ ἐκ πηχῶν τρισχιλίων: avec une hauteur de trois mille coudées

¹²⁸ Versets 3-6 manquent chez GS.

¹²⁹ ὁ κόπος: le travail, la souffrance – cf. Gén 3,17-18 avec du travail d'homme et de la sueur, le sol produira de la nourriture

¹³⁰ τολμάω: avoir du courage, se risquer à. Ici on peut traduire: les géants ont le courage de se tourner vers/ contre eux (i.e. contre les hommes).

¹³¹ de ἄρχω

¹³² ἀμαρτάνω: pécher

¹³³ τὸ πετεινόν: l'oiseau

¹³⁴ τὸ θηρίον: l'animal

¹³⁵ τὸ ἔρπετόν: tout ce qui rampe

ἰχθύσιν¹³⁶, καὶ ἀλλήλων τὰς σάρκας κατεσθίειν, καὶ τὸ αἷμα¹³⁷ ἔπινον¹³⁸. 6. τότε ἡ γῆ ἐνέτυχεν¹³⁹ κατὰ τῶν ἀνόμων.

Chapitre 8

1. ¹⁴⁰ Ἐδίδαξεν τοὺς ἀνθρώπους Ἀζαήλ μαχαίρας¹⁴¹ ποιεῖν καὶ ὄπλα¹⁴² καὶ ἀσπίδας¹⁴³ καὶ θώρακας¹⁴⁴, διδάγματα ἀγγέλων, καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὰ μέταλλα καὶ τὴν ἐργασίαν αὐτῶν, καὶ ψέλια¹⁴⁵ καὶ κόσμους καὶ στίβεις¹⁴⁶ καὶ τὸ καλλιβλέφαρον¹⁴⁷ καὶ παντοίους λίθους ἐκλεκτοὺς καὶ τὰ βαφικά¹⁴⁸. 2. ¹⁴⁹ καὶ ἐγένετο ἀσέβεια πολλή, καὶ ἐπόρνευσαν¹⁵⁰ καὶ ἀπεπλανήθησαν¹⁵¹

¹³⁶ ὁ ἰχθύς: le poisson

¹³⁷ τὸ αἷμα: le sang

¹³⁸ πίνω: boire

¹³⁹ ἐντυγάνω: solliciter

¹⁴⁰ GS: Πρῶτος Ἀζαήλ ὁ δέκατος τῶν ἀρχόντων ἐδίδαξε ποιεῖν μαχαίρας καὶ θώρακας καὶ πᾶν σκεῦος πολεμικόν, καὶ τὰ μέταλλα τῆς γῆς καὶ τὸ χρυσίον, πῶς ἐργάζονται καὶ ποιήσωσιν αὐτὰ κόσμια ταῖς γυναῖξί, καὶ τὸν ἄργυρον. ἔδειξε δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ στίλβειν καὶ τὸ καλλωπίζειν καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς λίθους καὶ τὰ βαφικά· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ταῖς θυγατράσι αὐτῶν, καὶ παρέβησαν καὶ ἐπλάνησαν τοὺς ἀγίους.

¹⁴¹ ἡ μάχαιρα: le couteau

¹⁴² τὸ ὄπλον: l'arme

¹⁴³ ἡ ἀσπίς: un bouclier

¹⁴⁴ ὁ θώραξ: une cuirasse

¹⁴⁵ τὸ ψέλιον: un bracelet

¹⁴⁶ τὸ στίμμι, ἡ στίμμυς: un mineral brillant ou fibreux qui, brûlé et réduit en poudre, était appliqué par les femmes sur les paupières et sur les sourcils pour les teindre en noir; probablement une forme de cosmétique ancienne. Le mot lui-même semble être d'origine égyptienne.

¹⁴⁷ τὸ καλλιβλέφαρον: s'embellir les paupières

¹⁴⁸ τὰ βαφικά: la coloration

¹⁴⁹ GS: καὶ ἐγένετο ἀσέβεια πολλή ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἠφάνισαν τὰς ὁδοὺς αὐτῶν.

¹⁵⁰ πορνεύω: se livrer, fornicuer

¹⁵¹ ἐπισφάλλω: renverser, faire tomber

καὶ ἠφανίσθησαν¹⁵² ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. 3.¹⁵³ Σεμιαζᾶς ἐδίδαξεν ἐπαιδᾶς¹⁵⁴ καὶ ρίζοτομίας¹⁵⁵ · Ἀρμαρῶς ἐπαιδῶν λυτήριον¹⁵⁶ · Βαρακιήλ ἀστρολογίας· Χωχιήλ τὰ σημειωτικά¹⁵⁷· Σαθιήλ ἀστεροσκοπίαν¹⁵⁸· Σεριήλ σεληναγωγίας¹⁵⁹. 4.¹⁶⁰ τῶν οὖν ἀνθρώπων ἀπολλυμένων¹⁶¹ ἢ βοῆ¹⁶² εἰς οὐρανούς ἀνέβη.

¹⁵² ἀπομαραίνομαι: déréir

¹⁵³ GS: ἔτι δὲ καὶ ὁ πρόταρχος αὐτῶν Σεμιαζᾶς ἐδίδαξεν εἶναι ὄργας κατὰ τοῦ νοός, καὶ ρίζας βοτανῶν τῆς γῆς. ὁ δὲ ἐνδέκατος Φαρμαρὸς ἐδίδαξε φαρμακείας, ἐπαιδίας, σοφίας, καὶ ἐπαιδῶν λυτήρια· ὁ ἔνατος ἐδίδαξεν ἀστροσκοπίαν· ὁ δὲ τέταρτος ἐδίδαξεν ἀστρολογίαν· ὁ δὲ ὄγδοος ἐδίδαξεν ἀεροσκοπίαν· ὁ δὲ τρίτος ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τῆς γῆς· ὁ δὲ ἕβδομος ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τοῦ ἡλίου· ὁ δὲ εἰκοστός ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τῆς σελήνης· πάντες οὗτοι ἤρξαντο ἀνακαλύπτειν τὰ μυστήρια ταῖς γυναιξίν αὐτῶν καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν. μετὰ δὲ ταῦτα ἤρξαντο οἱ γίγαντες κατεσθίειν τὰς σάρκας τῶν ἀνθρώπων. Note que μυστήριον veut dire « un secret », mais dans le Koiné, ça peut représenter aussi une connaissance qui nécessitent un enseignement.

ἡ ἀεροσκοπία: la divination en observant les cieux

ἡ φαρμακεία: l'emploi de médicaments

τὰ σημεῖα τῆς γῆς: les signes de la terre

τὰ σημεῖα τοῦ ἡλίου: les signes du soleil

τὰ σημεῖα τῆς σελήνης: les signes de la lune

¹⁵⁴ ἡ ἐπαιδία: l'incantation

¹⁵⁵ ἡ ρίζοτομία: la coupe de racines

¹⁵⁶ λυτήριος: être libérer de, être rompu

¹⁵⁷ τὰ σημειωτικά: les observations des signes

¹⁵⁸ ἡ ἀστεροσκοπία: l'observation des étoiles

¹⁵⁹ ἡ σεληναγωγία: la marche lunaire

¹⁶⁰ GS: καὶ ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι ἐλαττοῦσθαι ἐπὶ τῆς γῆς. [col I] οἱ δὲ λοιποὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανὸν περὶ τῆς κακώσεως αὐτῶν λέγοντες εἰσενεχθῆναι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐνώπιον κυρίου. [col II] Τότε ἐβόησαν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸν οὐρανὸν λέγοντες Εἰσαγάγετε τὴν κρίσιν ἡμῶν πρὸς τὸν ὕψιστον, καὶ τὴν ἀπώλειαν ἡμῶν ἐνώπιον τῆς δόξης τῆς μεγάλης, ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῶν κυρίων πάντων τῆ μεγαλωσύνη.

¹⁶¹ ἀπόλλυμι = ἀπολλύω: s'évanouir, se perdre, s'échapper, détruire

¹⁶² ἡ βοή: le cri, le hurlement

Chapitre 9

1. ¹⁶³ Τότε παρακύψαντες ¹⁶⁴ Μιχαήλ και Ουριήλ και Ῥαφαήλ και Γαβριήλ, οὔτοι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐθεάσαντο αἷμα πολὺ ἐκχυννόμενον ¹⁶⁵ ἐπὶ τῆς γῆς· 2. ¹⁶⁶ και εἶπαν πρὸς ἀλλήλους φωνῆ βοώντων ἐπὶ τῆς γῆς μέχρι πυλῶν τοῦ οὐρανοῦ. 3. ἐντυγχάνουσιν αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων λεγόντων Εἰσαγάγετε ¹⁶⁷ τὴν κρίσιν ἡμῶν ¹⁶⁸ πρὸς τὸν ὕψιστον ¹⁶⁹. 4. ¹⁷⁰ Καὶ εἶπαν τῷ κυρίῳ Σὺ εἶ κύριος τῶν κυρίων και ὁ θεὸς τῶν θεῶν και βασιλεὺς τῶν αἰώνων· ὁ θρόνος τῆς δόξης σου ¹⁷¹ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος, και τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον και μέγα και εὐλογητὸν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. 5. ¹⁷² σὺ γὰρ ἐποίησας τὰ πάντα, και πᾶσαν τὴν ἐξουσίαν ¹⁷³ ἔχων, και πάντα

¹⁶³ GS: [col I] Καὶ ἀκούσαντες οἱ τέσσαρες μεγάλοι ἀρχάγγελοι, Μιχαήλ και Ουριήλ και Ῥαφαήλ και Γαβριήλ, (και) παρέκυψαν ἐπὶ τὴν γῆν ἐκ τῶν ἀγίων τοῦ οὐρανοῦ. [col II] Καὶ ἀκούσαντες οἱ τέσσαρες μεγάλοι ἀρχάγγελοι, Μιχαήλ και Ουριήλ και Ῥαφαήλ και Γαβριήλ, παρέκυψαν ἐπὶ τὴν γῆν ἐκ τῶν ἀγίων τοῦ οὐρανοῦ.

¹⁶⁴ παρακύπτω: se pencher pour regarder

¹⁶⁵ ἐκχύνω = ἐκχέω

¹⁶⁶ GS: [col I] και θεασάμενοι αἷμα πολὺ ἐκκεχυμένον ἐπὶ τῆς γῆς και πᾶσαν ἀσέβειαν και ἀνομίαν γενομένην ἐπ' αὐτῆς, [col II] και θεασάμενοι αἷμα πολὺ ἐκκεχυμένον ἐπὶ τῆς γῆς και πᾶσαν ἀνομίαν και ἀσέβειαν γενομένην ἐπ' αὐτῆς,

¹⁶⁷ εἰσάγω: fournir, mettre, introduire, importer

¹⁶⁸ Dans ce contexte, cela signifie : notre demande

¹⁶⁹ πρὸς τὸν ὕψιστον: au plus haut, i.e. Dieu.

¹⁷⁰ GS: [col I] και εἶπον τῷ κυρίῳ τῶν αἰώνων Σὺ εἶ ὁ θεὸς τῶν θεῶν και κύριος τῶν κυρίων και ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων και θεὸς τῶν αἰώνων, και ὁ θρόνος τῆς δόξης σου εἰς πάσας τὰς γενεὰς τῶν αἰώνων, και τὸ ὄνομά σου ἅγιον και εὐλογημένον εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. [col II] και προσελθόντες οἱ τέσσαρες ἀρχάγγελοι εἶπον τῷ κυρίῳ Σὺ εἶ ὁ θεὸς τῶν θεῶν και κύριος τῶν κυρίων και βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων και θεὸς τῶν ἀνθρώπων, και ὁ θρόνος τῆς δόξης σου εἰς πάσας τὰς γενεὰς τῶν αἰώνων, και τὸ ὄνομά σου ἅγιον και εὐλογημένον εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας, και τὸ ὄνομά σου ἅγιον και εὐλογημένον εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

και τὰ ἐξῆς. τότε ὁ ὕψιστος ἐκέλευσε τοῖς ἀγίοις ἀρχαγγέλοις, και ἔδησαν τοὺς ἐξάρχους αὐτῶν και ἔβαλον αὐτοὺς εἰς τὴν ἄβυσσον, ἕως τῆς κρίσεως, και τὰ ἐξῆς. και ταῦτα μὲν ὁ Ἐνώχ μαρτυρεῖ.

¹⁷¹ ὁ θρόνος τῆς δόξης σου: le trône de ta gloire

¹⁷² GS: σὺ γὰρ εἶ ὁ ποιήσας τὰ πάντα και πάντων τὴν ἐξουσίαν ἔχων, και πάντα ἐνώπιόν σου φανερὰ και ἀκάλυπτα· και πάντα ὀρθῶς, και οὐκ ἔστιν ὃ κρυβῆναί σε δύναται.

¹⁷³ ἡ ἐξουσία: le pouvoir

ένωπιόν σου φανερά¹⁷⁴ καὶ ἀκάλυπτα¹⁷⁵. 6.¹⁷⁶ καὶ πάντα σὺ ὄρᾳς ἃ ἐποίησεν Ἀζαήλ, ὃς ἐδίδαξεν πάσας τὰς ἀδικίας ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐδήλωσεν¹⁷⁷ τὰ μυστήρια τοῦ αἰῶνος τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἃ ἐπιτηδεύουσιν¹⁷⁸ καὶ ἔγνωσαν ἄνθρωποι, 7.¹⁷⁹ καὶ Σεμιαζᾶς, ᾧ τὴν ἐξουσίαν ἔδωκας ἄρχειν τῶν σὺν αὐτῷ ἅμα¹⁸⁰ ὄντων. 8.¹⁸¹ καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς καὶ συνεκοιμήθησαν αὐταῖς¹⁸² καὶ ἐμίανθησαν¹⁸³, καὶ ἐδήλωσαν αὐταῖς πάσας τὰς ἀμαρτίας. 9.¹⁸⁴ καὶ αἱ γυναῖκες ἐγέννησαν τιτᾶνας, ὑφ' ὧν ὅλη ἡ γῆ ἐπλήσθη¹⁸⁵ αἵματος καὶ ἀδικίας. 10.¹⁸⁶ καὶ νῦν ἰδοὺ βοῶσιν αἱ ψυχαὶ τῶν τετελευτηκότων καὶ ἐντυγχάνουσιν¹⁸⁷ μέχρι τῶν πυλῶν¹⁸⁸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀνέβη ὁ στεναγμὸς¹⁸⁹ αὐτῶν καὶ οὐ δύναται ἐξελεθεῖν ἀπὸ

¹⁷⁴ φανερός: visible, apparent

¹⁷⁵ ἀκάλυπτος: decouvert, quelque chose n'est plus voilé ou caché

¹⁷⁶ GS: ὄρᾳς ὅσα ἐποίησεν Ἀζαήλ καὶ ὅσα εἰσήνεγκεν, ὅσα ἐδίδαξεν, ἀδικίας καὶ ἀμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πάντα δόλον ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. ἐδίδαξε γὰρ τὰ μυστήρια καὶ ἀπεκάλυψε τῷ αἰῶνι τὰ ἐν οὐρανῷ. ἐπιτηδεύουσιν δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ, εἰδέναι τὰ μυστήρια, οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.

Par. gr. 1711 place le καὶ après εἰσήνεγκεν au lieu d'après Ἀζαήλ.

¹⁷⁷ δηλώω: révéler, laisser voir, montrer

¹⁷⁸ ἐπιτηδεύω: pratiquer

¹⁷⁹ GS: τῷ Σεμιαζᾶ τὴν ἐξουσίαν ἔδωκας ἔχειν τῶν σὺν αὐτῷ ἅμα ὄντων.

¹⁸⁰ ἅμα: en même temps (que), ensemble, en compagnie avec, tout à la fois

¹⁸¹ GS : καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς καὶ συνεκοιμήθησαν μετ' αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς θηλείαις ἐμίανθησαν, καὶ ἐδήλωσαν αὐταῖς πάσας τὰς ἀμαρτίας, καὶ ἐδίδαξαν αὐτὰς μίσσητρα ποιεῖν. Par. Gr. 177 écrit μίσσητρα. Selon Drawnel (2010 : 395) μίσσητρα veut dire des charmes pour produire de la haine. Sur la notion de καὶ ἐν ταῖς θηλείαις ἐμίανθησαν, voir Provance, 2019.

¹⁸² « et ont couché avec eux », voir Nir, 2021 : 12.

¹⁸³ de μιαινω

¹⁸⁴ GS: καὶ νῦν ἰδοὺ αἱ θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων ἔτεκον ἐξ αὐτῶν υἱοὺς γίγαντας· κίβδηλα ἐπὶ τῆς γῆς τῶν ἀνθρώπων ἐκκέχυται, καὶ ὅλη ἡ γῆ ἐπλήσθη ἀδικίας. Selon Feldman 2009: 303, la notion κίβδηλα ἐπὶ τῆς γῆς τῶν ἀνθρώπων ἐκκέχυται se semble secondaire.

¹⁸⁵ πίμπλημι: remplir

¹⁸⁶ GS: καὶ νῦν ἰδοὺ τὰ πνεύματα τῶν ψυχῶν τῶν ἀποθανόντων ἀνθρώπων ἐντυγχάνουσιν, καὶ μέχρι τῶν πυλῶν τοῦ οὐρανοῦ ἀνέβη ὁ στεναγμὸς αὐτῶν καὶ οὐ δύναται ἐξελεθεῖν ἀπὸ προσώπου τῶν ἐπὶ τῆς γῆς γινομένων ἀδικημάτων.

¹⁸⁷ Selon Domka (2019 : 296), ce verbe rarement trouvé dans la Bible peut indiquer un appel ou une demande et exprime également la prière comme une directive adressée à Dieu.

¹⁸⁸ ὁ πυλῶν: la porte

¹⁸⁹ ὁ στεναγμὸς: le gémissement

προσώπου¹⁹⁰ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς γινομένων ἀνομημάτων¹⁹¹. 11.¹⁹² καὶ σὺ πάντα οἶδας πρὸ τοῦ αὐτὰ γενέσθαι, καὶ σὺ ὄρας ταῦτα καὶ ἔαυς αὐτούς, καὶ οὐδὲ ἡμῖν λέγεις τί δεῖ ποιεῖν αὐτούς περὶ τούτων.

Chapitre 10

1.¹⁹³ Τότε Ὑψιστος εἶπεν περὶ τούτων, ὁ μέγας Ἅγιος, καὶ ἐλάλησεν καὶ εἶπεν καὶ ἔπεμψεν Ἰσραὴλ πρὸς τὸν υἱὸν Λάμεχ 2.¹⁹⁴ Εἶπον αὐτῷ ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὀνόματι Κρύψον σεαυτόν¹⁹⁵, καὶ δῆλωσον αὐτῷ τέλος ἐπερχόμενον¹⁹⁶, ὅτι ἡ γῆ ἀπόλλυται πᾶσα, καὶ κατακλυσμός¹⁹⁷ μέλλει γίνεσθαι πάσης τῆς γῆς καὶ ἀπολέσει¹⁹⁸ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ. 3.¹⁹⁹ καὶ δίδαξον αὐτὸν ὅπως ἐκφύγη, καὶ μενεῖ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος. 4.²⁰⁰ Καὶ τῷ Ῥαφαήλ

¹⁹⁰ τὸ πρόσωπον: la face

¹⁹¹ τὸ ἀνόμημα: la transgression de la loi

¹⁹² GS: καὶ σὺ αὐτὰ οἶδας πρὸ τῶν αὐτὰ γενέσθαι καὶ ὄρας αὐτούς καὶ ἔαυς αὐτούς, καὶ οὐδὲν λέγεις. τί δεῖ ποιῆσαι αὐτούς περὶ τούτου;

¹⁹³ GS: Τότε ὁ ὕψιστος εἶπε καὶ ὁ ἅγιος ὁ μέγας ἐλάλησε, καὶ ἔπεμψε τὸν Οὐριήλ πρὸς τὸν υἱὸν (τοῦ) Λάμεχ λέγων

¹⁹⁴ GS: Πορεύου πρὸς τὸν Νῶε καὶ εἶπον αὐτῷ τῷ ἐμῷ ὀνόματι Κρύψον σεαυτόν, καὶ δῆλωσον αὐτῷ τέλος ἐπερχόμενον, ὅτι ἡ γῆ ἀπόλλυται πᾶσα· καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι κατακλυσμός μέλλει γίνεσθαι πάσης τῆς γῆς, ἀπολέσει πάντα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

¹⁹⁵ Κρύψον σεαυτόν: Cache toi!

¹⁹⁶ ἐπέρχομαι: venir - δῆλωσον αὐτῷ τέλος ἐπερχόμενον: montre lui de la fin qui vient

¹⁹⁷ ὁ κατακλυσμός: un débordement de l'eau

¹⁹⁸ de ἀπόλλυμι

¹⁹⁹ GS: δίδαξον τὸν δίκαιον τί ποιήσει, τὸν υἱὸν Λάμεχ, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς ζωὴν συντηρήσει, καὶ ἐκφεύξεται δι' αἰῶνος, καὶ ἐξ αὐτοῦ φυτευθήσεται φυτόμα καὶ σταθήσεται πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος. – συντηρέω : conserver, garder ; φυτεύω: planter ; φυτόμα: ce qui est planté ; σταθήσεται de ἵστημι : soulever, établir

²⁰⁰ GS: Καὶ τῷ Ῥαφαήλ εἶπε Πορεύου, Ῥαφαήλ, καὶ δῆσον τὸν Ἀζαήλ· χερσὶ καὶ ποσὶ συμπόδισον αὐτόν, καὶ ἔμβαλε αὐτόν εἰς τὸ σκότος, καὶ ἀνοιξον τὴν ἔρημον τὴν οὖσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ Δουδαήλ, καὶ ἐκεῖ πορευθεὶς βάλε αὐτόν.

εἶπεν Δῆσον²⁰¹ τὸν Ἀζαήλ ποσὶν²⁰² καὶ χερσίν²⁰³, καὶ βάλε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος²⁰⁴, καὶ ἄνοιξον τὴν ἔρημον τὴν οὖσαν ἐν τῷ Δαδουήλ²⁰⁵ κάκει²⁰⁶ βάλε αὐτόν, 5.²⁰⁷ καὶ ὑπόθεσ²⁰⁸ αὐτῷ λίθους τραχεῖς²⁰⁹ καὶ ὀξεῖς²¹⁰ καὶ ἐπικάλυπον²¹¹ αὐτῷ τὸ σκότος. καὶ οἰκησάτω ἐκεῖ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ πώμασον καὶ φῶς μὴ θεωρεῖτω.²¹² 6.²¹³ καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς μεγάλης τῆς κρίσεως ἀπαχθήσεται²¹⁴ εἰς τὸν ἐμπυρισμόν²¹⁵. 7.²¹⁶ καὶ ἰαθήσεται²¹⁷ ἡ γῆ, ἣν ἠφάνισαν οἱ ἄγγελοι, καὶ τὴν ἴασιν τῆς γῆς δήλωσον, ἵνα ἰάσωνται τὴν πληγὴν²¹⁸, ἵνα μὴ ἀπόλωνται πάντες οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ μυστηρίῳ ὄλω ᾧ ἐπέταξαν²¹⁹ οἱ ἐγγήγοροι καὶ ἐδίδαξαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν, 8.²²⁰ καὶ ἠρημώθη²²¹ πᾶσα ἡ γῆ ἀφανισθεῖσα ἐν τοῖς ἔργοις τῆς διδασκαλίας Ἀζαήλ· καὶ

²⁰¹ δέω: enchaîner

²⁰² ὁ πούς: le pied

²⁰³ ἡ χεὶρ: la main

²⁰⁴ εἰς τὸ σκότος: dans les ténèbres, dans les obscurités

²⁰⁵ τὴν ἔρημον τὴν οὖσαν ἐν τῷ Δαδουήλ: le désert qui s'est situé à Dadouël

²⁰⁶ κάκει = καὶ ἐκεῖ. Le mot ἐκεῖ veut dire « à cet endroit »

²⁰⁷ GS: καὶ ὑπόθεσ αὐτῷ λίθους ὀξεῖς καὶ λίθους τραχεῖς καὶ ἐπικάλυπον αὐτῷ σκότος, καὶ οἰκησάτω ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ πώμασον καὶ φῶς μὴ θεωρεῖτω·

²⁰⁸ ὑποτίθημι: placer sous, mettre à la place

²⁰⁹ τραχύς: raboteux, rauque, rocailleux

²¹⁰ ὀξύς: pointu, tranchant

²¹¹ ἐπικαλύπτω: recouvrir, cacher

²¹² καὶ οἰκησάτω ἐκεῖ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ πώμασον καὶ φῶς μὴ θεωρεῖτω: voir Orlov, 2023: 58.

²¹³ GS: καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ἀπαχθήσεται εἰς τὸν ἐμπυρισμόν τοῦ πυρός.

²¹⁴ de ἀπάγω

²¹⁵ εἰς τὸν ἐμπυρισμόν: dans le brasier; voir aussi Walker, 2021: 88 et Hultgård, 2022 : 301 f.

²¹⁶ GS: καὶ ἴασαι τὴν γῆν ἣν ἠφάνισαν οἱ ἐγγήγοροι, καὶ τὴν ἴασιν τῆς πληγῆς δήλωσον, ἵνα ἰάσωνται τὴν πληγὴν καὶ μὴ ἀπόλωνται πάντες οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ μυστηρίῳ ὃ εἶπον οἱ ἐγγήγοροι καὶ ἐδίδαξαν τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων,

²¹⁷ ἰάομαι: se guérir

²¹⁸ ἡ πληγή: le coup ; dans le Koiné : la blessure, la plaie

²¹⁹ de ἐπιτάττω, Koiné: ἐπιτάσσω. La seule signification que l'on puisse entendre ici c'est « ce que les veilleurs ont fait connaître à l'homme ». Ceci est soutenu par le verbe suivant qui est διδάσκω. (Cf. Syncelles : ὃ εἶπον οἱ ἐγγήγοροι καὶ ἐδίδαξαν τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.)

²²⁰ GS: καὶ ἠρημώθη πᾶσα ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις τῆς διδασκαλίας Ἀζαήλ· καὶ ἐπ' αὐτῇ γράψον πάσας τὰς ἁμαρτίας.

²²¹ ἠρημώω: priver de, abandonner

ἐπ' αὐτῷ γράψον τὰς ἀμαρτίας πάσας. 9.²²² Καὶ τῷ Γαβριήλ εἶπεν ὁ κύριος Πορεύου²²³ ἐπὶ τοὺς μαζηρέους²²⁴, ἐπὶ τοὺς κιβδήλους²²⁵ καὶ τοὺς υἱοὺς τῆς πορνείας²²⁶, καὶ ἀπόλεσον²²⁷ τοὺς υἱοὺς τῶν ἐγγηγόρων ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· πέμψον αὐτοὺς ἐν πολέμῳ ἀπωλείας. μακρότης γὰρ ἡμερῶν οὐκ ἔστιν αὐτῶν 10.²²⁸ καὶ πᾶσα ἐρώτησις οὐκ ἔσται τοῖς πατράσιν αὐτῶν καὶ περὶ αὐτῶν, ὅτι ἐλπίζουσιν ζῆσαι ζωὴν αἰώνιον, καὶ ὅτι ζήσεται ἕκαστος αὐτῶν ἔτη πεντακόσια²²⁹. 11.²³⁰ Καὶ εἶπεν Μιχαήλ Πορεύου καὶ δήλωσον Σεμιαζᾶ καὶ τοῖς λοιποῖς²³¹ τοῖς σὺν αὐτῷ ταῖς γυναῖξιν μιγεῖσιν²³², μιανθῆναι²³³ ἐν αὐταῖς ἐν ἀκαθαρσίᾳ²³⁴ αὐτῶν· 12.²³⁵ καὶ ὅταν

²²² GS: Καὶ τῷ Γαβριήλ εἶπε Πορεύου, Γαβριήλ, ἐπὶ τοὺς γίγαντας, ἐπὶ τοὺς κιβδήλους, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς πορνείας, καὶ ἀπόλεσαν τοὺς υἱοὺς τῶν ἐγγηγόρων ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων· πέμψον αὐτοὺς εἰς ἀλλήλους, ἐξ αὐτῶν εἰς αὐτούς, ἐν πολέμῳ καὶ ἐν ἀπωλείᾳ. καὶ μακρότης ἡμερῶν οὐκ ἔσται αὐτοῖς,

²²³ πορεύω: aller

²²⁴ Selon la traduction éthiopienne, le mot « bâtard » (bien sûr dans le pluriel) est probablement signifié ici. La base des traductions éthiopiennes ultérieures était le texte grec. Voir Vevyurko, 2023: «Хотя считается доказанным, что оригиналом для эфиопских переводчиков был греческий текст, можно встретить места, где они ближе к арамейскому оригиналу, чем, по крайней мере, та греческая редакция, которая до нас дошла. Например, в ст. X. 9 исполины названы *manzəran*, что лучше передает слово ἡμαζήροι («мамзеры»), предполагаемое здесь по смыслу (арамейский вариант стиха не сохранился), чем греческая калька μαζηρέους. »

²²⁵ κίβδηλος: malhonnête, déloyal, trompeur, faux

²²⁶ ἡ πορνεία: la prostitute

²²⁷ de ἀπόλλυμι

²²⁸ GS: καὶ πᾶσα ἐρώτησις οὐκ ἔστι τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ὅτι ἐλπίζουσι ζῆσαι ζωὴν αἰώνιον, καὶ ὅτι ζήσεται ἕκαστος αὐτῶν ἔτη πεντακόσια.

²²⁹ πεντακόσια: cinq cent

²³⁰ GS: καὶ τῷ Μιχαήλ εἶπε Πορεύου, Μιχαήλ, δήσον Σεμιαζᾶν καὶ τοὺς ἄλλους σὺν αὐτῷ τοὺς συμμιγέντας ταῖς θυγατράσι τῶν ἀνθρώπων τοῦ μιανθῆναι ἐν αὐταῖς ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ αὐτῶν.

²³¹ ὁ λοιπός: le reste, ici dans le sens « les autres »

²³² τοῖς σὺν αὐτῷ ταῖς γυναῖξιν μιγεῖσιν: qui se sont copulés avec les femmes (cp. Syncelles : καὶ τοὺς ἄλλους σὺν αὐτῷ τοὺς συμμιγέντας ταῖς θυγατράσι τῶν ἀνθρώπων – et tous les autres qui se sont copulés avec les filles de l'homme)

²³³ de μαιίνω

²³⁴ ἡ ἀκαθαρσία: la contamination, la pollution, l'impureté

²³⁵ GS: καὶ ὅταν κατασφραγῶσιν οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ ἴδωσι τὴν ἀπόλειαν τῶν ἀγαπητῶν αὐτῶν, δήσον αὐτοὺς ἐπὶ ἑβδομήκοντα γενεὰς εἰς τὰς νάπας τῆς γῆς μέχρι ἡμέρας κρίσεως αὐτῶν, μέχρι ἡμέρας τελειώσεως τελεσμοῦ, ἕως

κατασφαγῶσιν²³⁶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ ἴδωσιν τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀγαπητῶν²³⁷, καὶ δῆσον αὐτοὺς ἑβδομήκοντα²³⁸ γενεὰς εἰς τὰς νάπας²³⁹ τῆς γῆς μέχρι ἡμέρας κρίσεως αὐτῶν καὶ συντελεσμοῦ²⁴⁰, ἕως τελεσθῆ²⁴¹ τὸ κρίμα²⁴² τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. 13.²⁴³ τότε ἀπαχθήσονται²⁴⁴ εἰς τὸ χάος τοῦ πυρὸς καὶ εἰς τὴν βάσανον²⁴⁵ καὶ εἰς τὸ δεσμοτήριον²⁴⁶ συνκλείσεως αἰῶνος. 14.²⁴⁷ καὶ ὃς ἂν κατακαυθῆ²⁴⁸ καὶ ἀφανισθῆ ἀπὸ τοῦ νῦν, μετ' αὐτῶν ὁμοῦ δεθήσονται μέχρι τελειώσεως γενεᾶς. 15. ἀπόλεσον πάντα τὰ πνεύματα τῶν κιβδήλων

συντελεσθῆ κρίμα τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. – ὁ τελεσμός: la finalisation, l'achèvement ; συντελέω: exécuter, finir, accomplir.

²³⁶ κατασφάζω: égorger

²³⁷ ὁ ἀγαπητός: un bien-aimé

²³⁸ ἑβδομήκοντα: soixante-dix

²³⁹ ἡ νάπη: le vallon, la colline

²⁴⁰ ὁ συντελεσμός: la consommation finale ; voir Hultgård, 2022 : 302.

²⁴¹ τελέω: accomplir

²⁴² τὸ κρίμα: le jugement

²⁴³ GS: τότε ἀπενεχθήσονται εἰς τὸ χάος τοῦ πυρὸς καὶ εἰς τὴν βάσανον καὶ εἰς τὸ δεσμοτήριον τῆς συγκλείσεως τοῦ αἰῶνος.

²⁴⁴ de ἀπάγω

²⁴⁵ ἡ βάσανος: le tourment; originellement une pierre de touche, l'étymologie selon Frisk, 1960: 222 : « Letzten Endes stammt βάσανος aus ägypt. *baḥan*, Bez. einer Schieferart, die von den Ägyptern als Prüfstein des Goldes verwendet wurde. »

²⁴⁶ τὸ δεσμοτήριον: la prison

²⁴⁷ GS: καὶ ὃς ἂν κατακρίθη καὶ ἀφανισθῆ ἀπὸ τοῦ νῦν, μετ' αὐτῶν δεθήσεται μέχρι τελειώσεως γενεᾶς αὐτῶν. περὶ δὲ τοῦ ὄρους ἐν ᾧ ὤμοσαν καὶ ἀνεθεμέτισαν πρὸς τὸν πλησίον αὐτῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἀποστῆ ἀπ' αὐτοῦ ψῦχος καὶ χιών καὶ πάχνη, καὶ δρόσος οὐ μὴ καταβῆ εἰς αὐτό, εἰ μὴ εἰς κατάραν καταβήσεται ἐπ' αὐτό, μέχρις ἡμέρας κρίσεως τῆς μεγάλης. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κατακαυθήσεται καὶ ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται κατακαϊόμενον καὶ τηκόμενον ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρὸς, οὕτως κατακαήσεται περὶ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. καὶ νῦν ἐγὼ λέγω ὑμῖν υἱοῖς ἀνθρώπων, Ὁργὴ μεγάλη καθ' ὑμῶν, καὶ κατὰ τῶν υἱῶν ὑμῶν, καὶ οὐ παύσεται ἡ ὄργη αὕτη ἀφ' ὑμῶν, μέχρι καιροῦ σφαγῆς τῶν υἱῶν ὑμῶν. καὶ ἀπολοῦνται οἱ ἀγαπητοὶ ὑμῶν καὶ ἀποθανοῦνται οἱ ἐντιμοὶ ὑμῶν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς, ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ μὴ ἔσονται πλείω τῶν ἑκατὸν εἴκοσιν ἔτων. καὶ μὴ δόξητε ἔτι ζῆσαι ἐπὶ πλείονα ἔτη· οὐ γάρ ἐστιν ἐπ' αὐτοῖς πᾶσα ὁδὸς ἐκφεύξεως ἀπὸ τοῦ νῦν, διὰ τὴν ὄργην ἣν ὠργίσθη ὑμῖν ὁ βασιλεὺς πάντων τῶν αἰώνων· μὴ νομίσητε ὅτι ἐκφεύξεσθε ταῦτα.

²⁴⁸ κατακάω, Koiné: κατακαίω: brûler, être consommé

καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἐγρηγόρων διὰ τὸ ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους²⁴⁹. 16. καὶ ἀπόλεσον τὴν ἀδικίαν πᾶσαν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ πᾶν ἔργον πονηρίας²⁵⁰ ἐκλείπετω²⁵¹, καὶ ἀναφανήτω τὸ φυτὸν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀληθείας εἰς τοὺς αἰῶνας· μετὰ χαρᾶς²⁵² φυτευθήσεται. 17. Καὶ νῦν πάντες οἱ δίκαιοι ἐκφεύξονται, καὶ ἔσονται ζῶντες ἕως γεννήσωσιν χιλιάδας²⁵³, καὶ πᾶσαι αἱ ἡμέραι νεότητος αὐτῶν, καὶ τὰ σάββατα²⁵⁴ αὐτῶν μετὰ εἰρήνης πληρώσουσιν²⁵⁵. 18. τότε ἐργασθήσεται²⁵⁶ πᾶσα ἡ γῆ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ φυτευθήσεται δένδρον ἐν αὐτῇ, καὶ πλησθήσεται εὐλογίας. 19. καὶ πάντα τὰ δένδρα τῆς γῆς ἀγαλλιάσονται²⁵⁷. φυτευθήσεται, καὶ ἔσονται φυτεῦντες ἀμπέλους²⁵⁸, καὶ ἡ ἄμπελος ἦν ἂν φυτεύσωσιν, ποιήσουσιν πρόχους²⁵⁹ οἴνου²⁶⁰ χιλιάδας καὶ σπόρου²⁶¹ ποιήσει καθ' ἕκαστον μέτρον²⁶², ἐλαίας²⁶³ ποιήσει ἀνὰ βάτους δέκα²⁶⁴. 20. καὶ σὺ καθάρισον τὴν γῆν ἀπὸ πάσης ἀκαθαρσίας καὶ ἀπὸ πάσης ἀδικίας καὶ ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας καὶ ἀσεβείας, καὶ πάσας τὰς ἀκαθαρσίας τὰς γινομένας ἐπὶ τῆς γῆς ἐξάλειψον²⁶⁵. 21. καὶ ἔσονται πάντες λατρεύοντες οἱ λαοὶ καὶ εὐλογοῦντες πάντες ἐμοὶ καὶ προσκυνοῦντες. 22. καὶ καθαρισθήσεται πᾶσα ἡ γῆ ἀπὸ παντὸς μιάσματος καὶ ἀπὸ πάσης ἀκαθαρσίας καὶ ὀργῆς καὶ μᾶστιγος, καὶ οὐκέτι πέμψω ἐπ' αὐτοὺς εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος.

²⁴⁹ διὰ τὸ ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους: L'édition de Robert Henry Charles (1917) le résume probablement le mieux : «because they have wronged mankind ».

²⁵⁰ ἡ πονηρία: la mauvaise condition

²⁵¹ ἐκλείπω: abandonner, quitter, céder

²⁵² ἡ χαρά: la joie, la liesse

²⁵³ ἡ χιλιάς: une mille

²⁵⁴ τὰ σάββατα: les sabbats

²⁵⁵ πληρόω: emplir, remplir

²⁵⁶ ἐργάζομαι: travailler, causer

²⁵⁷ ἀγάλλομαι: être fier, être heureux

²⁵⁸ ἡ ἄμπελος: le plant de vigne

²⁵⁹ ἡ πρόχος, Attique: πρόχος: une vase à verser l'eau de lavage, une vase à verser du vin

²⁶⁰ ὁ οἶνος: le vin

²⁶¹ ὁ σπόρος: la graine

²⁶² καθ' ἕκαστον μέτρον: pour chaque metre

²⁶³ ἡ ἐλαία, Attique: ἡ ἐλάα : l'olivier

²⁶⁴ ποιήσει ἀνὰ βάτους δέκα: il produira dix mesures d'huile. Cf. Luc 16 :6 Ἐκατὸν βάτους ἐλαίου, traduit chez Louis Segond comme « cent mesures d'huile ».

²⁶⁵ ἐξαλείφω: ôter, laver, délayer

Chapitre 11

1. καὶ τότε ἀνοίξω τὰ ταμεῖα²⁶⁶ τῆς εὐλογίας τὰ ὄντα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ κατανεγκεῖν²⁶⁷ αὐτὰ ἐπὶ τὰ ἔργα, ἐπὶ τὸν κόπον²⁶⁸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων. 2. καὶ τότε ἀλήθεια καὶ εἰρήνη κοινωνήσουσιν ὁμοῦ εἰς πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τῶν ἀνθρώπων.

Chapitre 12

1. Πρὸ τούτων τῶν λόγων ἐλήμφθη²⁶⁹ Ἐνώχ, καὶ οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἔγνω ποῦ ἐλήμφθη καὶ ποῦ ἐστὶν καὶ τί ἐγένετο αὐτῷ. 2. καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐγγηγόρων, καὶ μετὰ τῶν ἀγίων αἱ ἡμέραι αὐτοῦ. 3. Καὶ ἐστὼς²⁷⁰ ἤμην²⁷¹ Ἐνώχ εὐλογῶν τῷ κυρίῳ τῆς μεγαλωσύνης, τῷ βασιλεῖ τῶν αἰώνων. καὶ ἰδοὺ οἱ ἐγγήγοροι τοῦ ἀγίου τοῦ μεγάλου ἐκάλουν με· 4. Ἐνώχ, ὁ γραμματεὺς τῆς δικαιοσύνης, πορεύου καὶ εἶπε τοῖς ἐγγηγόροις τοῦ οὐρανοῦ οἵτινες ἀπολιπόντες τὸν οὐρανὸν τὸν ὑψηλόν, τὸ ἀγίασμα τῆς στάσεως τοῦ αἰῶνος, μετὰ τῶν γυναικῶν ἐμιάνθησαν, καὶ ὥσπερ οἱ υἱοὶ τῆς γῆς ποιοῦσιν, οὕτως καὶ αὐτοὶ ποιοῦσιν, καὶ ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας. Ἀφανισμὸν²⁷² μέγαν ἠφανίσατε τὴν γῆν, 5. καὶ οὐκ ἔσται ὑμῖν εἰρήνη οὔτε ἄφεσις²⁷³. καὶ περὶ ὧν χαίρουσιν τῶν υἱῶν αὐτῶν, 6. τὸν φόνον τῶν ἀγαπητῶν αὐτῶν ὄψονται, καὶ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν υἱῶν αὐτῶν στενάξουσιν καὶ δεηθήσονται²⁷⁴ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐκ αὐτοῖς ἔσται εἰς ἔλεον καὶ εἰρήνην.

²⁶⁶ τὰ ταμεῖα: les trésors

²⁶⁷ καταφέρω: descendre

²⁶⁸ ὁ κόπος: la souffrance

²⁶⁹ de λαμβάνω

²⁷⁰ de ἴστημι

²⁷¹ = ἦν

²⁷² ὁ ἀφανισμός: la destruction

²⁷³ ἡ ἄφεσις: le pardon

²⁷⁴ de δέομαι

Chapitre 13

1. Ὁ δὲ Ἐνώχ τῷ Ἀζαήλ εἶπεν Πορεύου· οὐκ ἔσται σοι εἰρήνη. κρίμα μέγα ἐξήλθεν κατὰ σοῦ δῆσαι σε, 2. καὶ ἀνοχή²⁷⁵ καὶ ἐρώτησις²⁷⁶ σοι οὐκ ἔσται περὶ ὧν ἔδειξας ἀδικημάτων καὶ περὶ πάντων τῶν ἔργων τῶν ἀσεβειῶν καὶ τῆς ἀδικίας καὶ τῆς ἀμαρτίας, ὅσα ὑπέδειξας τοῖς ἀνθρώποις. 3. Τότε πορευθεὶς εἶρηκα²⁷⁷ πᾶσιν αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ πάντες ἐφοβήθησαν, καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς τρόμος καὶ φόβος. 4. καὶ ἠρώτησαν ὅπως γράψω αὐτοῖς ὑπομνήματα ἐρωτήσεως²⁷⁸ ἵνα γένηται αὐτοῖς ἄφεσις²⁷⁹, καὶ ἵνα ἐγὼ ἀναγῶ αὐτοῖς τὸ ὑπόμνημα τῆς ἐρωτήσεως ἐνώπιον²⁸⁰ Κυρίου τοῦ οὐρανοῦ, 5. ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἔτι δύνανται λαλῆσαι, οὐδὲ ἀπαίρω²⁸¹ αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ αἰσχύνης περὶ ὧν ἠμαρτήκεισαν καὶ κατεκρίθησαν. 6. Τότε ἔγραψα τὸ ὑπόμνημα τῆς ἐρωτήσεως αὐτῶν καὶ τὰς δεήσεις²⁸² περὶ τῶν πνευμάτων αὐτῶν καὶ περὶ ὧν δέονται, ὅπως αὐτῶν γένωνται ἄφεσις καὶ μακρότης.²⁸³ 7. καὶ πορευθεὶς ἐκάθισα²⁸⁴ ἐπὶ τῶν ὑδάτων Δάν ἐν γῆ Δάν, ἥτις ἐστὶν ἐκ δεξιῶν²⁸⁵ Ἑρμωνειῖμ δύσεως²⁸⁶. ἀνεγίνωσκον τὸ ὑπόμνημα τῶν δεήσεων αὐτῶν. 8. ὡς ἐκοιμήθην²⁸⁷, καὶ ἰδοὺ ὄνειροι²⁸⁸ ἐπ' ἐμὲ ἦλθον καὶ ὀράσεις²⁸⁹ ἐπ' ἐμὲ ἐπέπιπτον, καὶ ἴδον ὀράσεις ὀργῆς, καὶ ἦλθεν φωνὴ λέγουσα Εἶπον τοῖς υἱοῖς τοῦ οὐρανοῦ τοῦ ἐλέγξει αὐτούς. 9. Καὶ ἔξυπνος γενόμενος ἦλθον πρὸς αὐτούς, καὶ πάντες συνηγμένοι ἐκάθηντο πενθοῦντες ἐν Ἐβελσατά, ἥτις ἐστὶν ἀνά

²⁷⁵ ἡ ἀνοχή: la suspension, l'armistice, la patience

²⁷⁶ ἡ ἐρώτησις: la demande

²⁷⁷ εἶρω: dire, parler, mentionner

²⁷⁸ ὑπομνήματα ἐρωτήσεως: mémorandum de pétition. Voir aussi Beyerle, 2010 : 33.

²⁷⁹ ἡ ἄφεσις: la répudiation, le décharge, le pardon

²⁸⁰ ἐνώπιον: face à face

²⁸¹ ἀπαίρω: enlever, s'éloigner

²⁸² ἡ δεήσις: la demande

²⁸³ μακρότης: correspond au תרא et תרא, voir Hatch & Redpath, 1906 : 894.

²⁸⁴ καθίζω: s'asseoir

²⁸⁵ ὁ δεξιός: le droit

²⁸⁶ ἡ δύσις: l'ouest

²⁸⁷ κοιμάω: dormir, s'endormir

²⁸⁸ ὁ ὄνειρος: le rêve

²⁸⁹ ἡ ὄρασις: une vision

μέσον τοῦ Λιβάνου καὶ Σενισήλ, περικεκαλυμμένοι τὴν ὄψιν. 10. ἐνώπιον αὐτῶν καὶ ἀνήγγειλα αὐτοῖς πάσας τὰς ὀράσεις ἃς εἶδον κατὰ τοὺς ὕπνους, καὶ ἠρξάμην λαλεῖν τοὺς λόγους τῆς δικαιοσύνης, ἐλέγχων τοὺς ἐγρηγόρους τοῦ οὐρανοῦ.

Chapitre 14

1. Βίβλος λόγων δικαιοσύνης καὶ ἐλέγξεως ἐγρηγόρων τῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ ἁγίου τοῦ μεγάλου ἐν ταύτῃ τῇ ὀράσει. 2. Ἐγὼ εἶδον κατὰ τοὺς ὕπνους μου ὃ νῦν λέγω ἐν γλώσση σαρκίνῃ²⁹⁰ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ στόματός μου, ὃ ἔδωκεν²⁹¹ ὁ μέγας τοῖς ἀνθρώποις λαλεῖν ἐν αὐτοῖς καὶ νοήσει καρδίας. 3. ὃς ἔκτισεν²⁹² καὶ ἔδωκεν ἐλέγξασθαι²⁹³ ἐγρηγόρους τοὺς υἱοὺς τοῦ οὐρανοῦ. 4. Ἐγὼ τὴν ἐρώτησιν ὑμῶν τῶν ἀγγέλων ἔγραψα, καὶ ἐν τῇ ὀράσει μου τοῦτο ἐδείχθη²⁹⁴. καὶ οὔτε ἡ ἐρώτησις ὑμῶν παρεδέχθη²⁹⁵, 5. ἵνα μηκέτι εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβῆτε ἐπὶ πάντας τοὺς αἰῶνας, καὶ ἐν τοῖς δεσμοῖς τῆς γῆς ἐρρέθη²⁹⁶ δῆσαι ὑμᾶς εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος, 6. καὶ ἵνα περὶ τούτων ἴδητε τὴν ἀπώλειαν τῶν υἱῶν ὑμῶν τῶν ἀγαπητῶν, καὶ ὅτι οὐκ ἔσται ὑμῖν ὄνησις αὐτῶν²⁹⁷, ἀλλὰ πεσοῦνται ἐνώπιον ὑμῶν ἐν μαχαίρα²⁹⁸. 7. καὶ ἡ

²⁹⁰ de σάρξ

²⁹¹ de δίδωμι

²⁹² κτίζω: créer

²⁹³ Elder, 2018: 19: « Enoch states in 1 En. 14:3 that he was created and destined not to destroy the watchers but to reprimand (ἐλέγξασθαι) them. » Donc, on peut traduire avec le verbe « sanctionner » ici.

²⁹⁴ de δείκνυμι

²⁹⁵ παραδέχομαι: accepter

²⁹⁶ de εἶρω

²⁹⁷ Concernant cette passage, il est controversé de savoir si le mot « bénéfice » peut réellement être signifié dans l'original, ou s'il s'agit d'une traduction tactile de l'araméen en grec. Bokhorst (2020: 49) explique: « Die Lesung von 𐤊𐤍𐤁 ,Besitztümer‘ an dieser Stelle ist insofern von Bedeutung, als damit die altäthiopische Version (ጥርዖኒያጦ: ‚Besitz an ihnen‘) gegenüber der griechischen Lesart (ὄνησις αὐτῶν ‚Nutzen an ihnen‘) gestützt werden könnte. Dennoch ist diese Lesung nicht ganz unproblematisch ».

²⁹⁸ ἡ μάχαιρα: l'épée

ἐρώτησις ὑμῶν περὶ αὐτῶν οὐκ ἔσται οὐδὲ περὶ ὑμῶν²⁹⁹. καὶ ὑμεῖς κλαίοντες³⁰⁰ καὶ δεόμενοι³⁰¹ καὶ μὴ λαλοῦντες πᾶν ῥῆμα ἀπὸ τῆς γραφῆς ἧς ἔγραψα. 8. Καὶ ἐμοὶ ἐφ' ὀράσει οὕτως ἐδείχθη· ἰδοὺ νεφέλαι ἐν τῇ ὀράσει ἐκάλουν καὶ ὀμίχλαι³⁰² με ἐφώνουν, καὶ διαδρομαὶ³⁰³ τῶν ἀστέρων καὶ διαστραπαὶ³⁰⁴ με κατεσπούδαζον καὶ ἐθορύβαζόν με³⁰⁵, καὶ ἄνεμοι³⁰⁶ ἐν τῇ ὀράσει μου ἐξεπέτασάν³⁰⁷ με 9. καὶ ἐπῆράν³⁰⁸ με ἄνω³⁰⁹ καὶ εἰσήνεγκάν³¹⁰ με εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εἰσῆλθον μέχρις ἡγγισα³¹¹ τείχους³¹² οἰκοδομηῆς³¹³ ἐν λίθοις χαλάζης³¹⁴ καὶ γλώσσης πυρός κύκλω αὐτῶν· καὶ ἤρξαντο³¹⁵ ἐκφοβεῖν με. 10. Καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς γλώσσας τοῦ πυρός, καὶ ἡγγισα εἰς οἶκον μέγαν οἰκοδομημένον ἐν λίθοις χαλάζης, καὶ οἱ τοῖχοι τοῦ οἴκου ὡς λιθόπλακες, καὶ πᾶσαι ἦσαν ἐκ χιόνος³¹⁶, καὶ ἐδάφη³¹⁷ χιονικά, 11. καὶ αἱ στέγαι³¹⁸ ὡς διαδρομαὶ ἀστέρων καὶ ἀστραπαί, καὶ μεταξὺ αὐτῶν χερουβὶν³¹⁹ πύρινα, καὶ οὐρανὸς αὐτῶν ὕδωρ, 12. καὶ πῦρ

²⁹⁹ περὶ αὐτῶν οὐκ ἔσται οὐδὲ περὶ ὑμῶν: ne sera exaucé ni pour eux ni pour vous. Cf. Bokhorst, 2020: 132.

³⁰⁰ κλαίω: pleurer

³⁰¹ δεόμενος: prier, faire une demande. Cf. Actes 10 :2 ; Romains 1 :10.

³⁰² ἡ ὀμίχλη: la brume

³⁰³ ἡ διαδρομή: le cours. Ici: le cours d'étoile.

³⁰⁴ διαστραπαί: les éclairs

³⁰⁵ Kim (2022: 92) propose la traduction « hastened and roared at me ».

³⁰⁶ ὁ ἄνεμος: le vent

³⁰⁷ ἐκπετάζω = ἐκπετάννυμι: déployer une voile, ici peut-être avec le sens « donner des ailes » ?

³⁰⁸ ἐπαίρω: élever

³⁰⁹ ἄνω: en haut

³¹⁰ εἰσφέρω: apporter, porter dans

³¹¹ ἐγγίζω: approcher, approximer, rapprocher

³¹² ὁ τεῖχος: le mur

³¹³ ἡ οἰκοδομή = ἡ οἰκοδόμημα : un bâtiment. Le mot οἰκοδομή e'tait utilisé aussi comme synonyme pour ἡ οἰκοδόμησις (la construction d'un bâtiment), mais cela n'a pas de sens ici. Il est donc plus probable que ἡ οἰκοδομή désigne ἡ οἰκοδόμημα ici.

³¹⁴ ἡ χάλαζα: la grêle (cf. Ezequiel 38 :22, Siracide 36 :5).

³¹⁵ de ἄρχω

³¹⁶ ἡ χιών : la neige

³¹⁷ τὸ ἔδαφος : le sol

³¹⁸ ἡ στέγη: le toit

³¹⁹ χερουβὶν: les chérubins (כְּרוּבִים)

φλεγόμενον³²⁰ κύκλω τῶν τειχῶν, καὶ θύραι³²¹ πυρὶ καίόμεναι³²². 13. εἰσηλθον εἰς τὸν οἶκον ἐκεῖνον, θερμὸν³²³ ὡς πῦρ καὶ ψυχρὸν³²⁴ ὡς χιῶν, καὶ πᾶσα τροφή³²⁵ ζωῆς οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ· φόβος με ἐκάλυψεν³²⁶ καὶ τρόμος με ἔλαβεν. 14. καὶ ἤμην σειόμενος³²⁷ καὶ τρέμων, καὶ ἔπεσον³²⁸. ἐθεώρουν ἐν τῇ ὀράσει μου, 15. καὶ ἰδοὺ ἄλλη θύρα ἀνεφωγμένη³²⁹ κατέναντί³³⁰ μου, καὶ ὁ οἶκος μείζων τούτου, καὶ ὅλος οἰκοδομημένος ἐν γλώσσαις πυρός, 16. καὶ ὅλος διαφέρων ἐν δόξῃ καὶ ἐν τιμῇ καὶ ἐν μεγαλωσύνῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι με ἐξαιρεῖν ὑμῖν περὶ τῆς δόξης καὶ περὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ.³³¹ 17. τὸ ἔδαφος αὐτοῦ ἦν πυρός, τὸ δὲ ἀνώτερον³³² αὐτοῦ ἦσαν ἀστραπαὶ καὶ διαδρομαὶ ἀστέρων, καὶ ἡ στέγη αὐτοῦ ἦν πῦρ φλέγον. 18. Ἐθεώρουν δὲ καὶ εἶδον θρόνον ὑψηλόν, καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ ὡσεὶ κρυστάλλινον, καὶ τροχὸς³³³ ὡς ἡλίου λάμποντος³³⁴ καὶ ὄρος χερουβίν. 19. καὶ ὑποκάτω³³⁵ τοῦ θρόνου ἐξεπορεύοντο³³⁶ ποταμοὶ πυρὸς φλεγόμενοι,

³²⁰ φλέγω: brûler

³²¹ ἡ θύρα: la porte

³²² καίω: brûler, consumer par le feu

³²³ θερμός: chaud

³²⁴ ψυχρός: froid

³²⁵ ἡ τροφή: réseau de vie

³²⁶ καλύπτω: couvrir, cacher, envelopper

³²⁷ σείω: secouer, chavirer

³²⁸ πίπτω: tomber par terre. Cela signifie probablement « tomber à genoux ».

³²⁹ ἀνοίγω: ouvrir

³³⁰ κατέναντι = κατεναντίον: à l'opposite de

³³¹ Jones (2020: 52) propose que « The sheer amount of focus in 1 En. 14 on the fact that the heavenly realm is unsurpassed in glory, majesty, and greatness (ἐν δόξῃ καὶ ἐν τιμῇ καὶ ἐν μεγαλωσύνῃ) may also function to solidify the correspondence between it and the Jerusalem temple ». Je pense que cette théorie doit être prise en compte. A mon avis, cela souligne une fois de plus que le Livre d'Enoch est une réponse à la question « Qui était Enoch dans le livre de la Genèse et qu'est-ce qu'il rendait si spécial ? ». D'un autre côté, je pense qu'il est plutôt improbable que le Livre d'Enoch soit plus ancien que le Livre de la Genèse – bien que l'histoire d'Enoch puisse probablement être plus ancienne que les fragments que nous connaissons. Enfin et surtout, le matériel narratif du Livre d'Enoch a été compilé ou tissé à partir de plusieurs livres individuels.

³³² τὸ ἀνώτερον : ce qui est en haut, ici les parties supérieures

³³³ ὁ τροχός: la roue

³³⁴ λάμπω: briller

³³⁵ ὑποκάτω: sous, en dessous

³³⁶ ἐκπορεύω: sortir

καὶ οὐκ ἐδυνάσθηεν ἰδεῖν. 20. καὶ ἡ δόξα ἡ μεγάλη ἐκάθητο ἐπ' αὐτῶ· τὸ περιβόλαιον³³⁷ αὐτοῦ ὡς εἶδος ἡλίου, λαμπρότερον καὶ λευκότερον πάσης χιόνης. 21. καὶ οὐκ ἐδύνατο πᾶς ἄγγελος παρελθεῖν εἰς τὸν οἶκον τοῦτον καὶ ἰδεῖν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διὰ τὸ ἔντιμον καὶ ἔνδοξον, καὶ οὐκ ἐδύνατο πᾶσα σὰρξ ἰδεῖν αὐτοῦ 22. τὸ πῦρ φλεγόμενον κύκλω· καὶ πῦρ μέγα παρειστήκει³³⁸ αὐτῶ, καὶ οὐδεὶς ἐγγίζει³³⁹ αὐτῶ. κύκλω μυρία μυριάδες ἐστήκασιν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ πᾶς λόγος αὐτοῦ ἔργον. 23. καὶ οἱ ἅγιοι τῶν ἀγγέλων οἱ ἐγγίζοντες αὐτῶ οὐκ ἀποχωροῦσιν νυκτὸς οὔτε ἀφίστανται αὐτοῦ. 24. Καγὼ³⁴⁰ ἤμην ἕως τούτου ἐπὶ πρόσωπόν μου βεβλημένος³⁴¹ καὶ τρέμων, καὶ ὁ κύριος τῶ στόματι αὐτοῦ ἐκάλεσέν με καὶ εἶπέν μοι, Πρόσελθε ὧδε, Ἐνώχ, καὶ τὸν λόγον μου ἄκουσον. 25. καὶ προσελθὼν μοι εἷς τῶν ἁγίων ἠγειρέν³⁴² με καὶ ἔστησέν³⁴³ με, καὶ προσήγαγέν με μέχρι τῆς θύρας· ἐγὼ δὲ τὸ πρόσωπόν μου κάτω ἔκυφον.³⁴⁴

³³⁷ τὸ περιβόλαιον: le vêtement

³³⁸ παρίστημι: établit auprès, mettre de son côté

³³⁹ ἐγγίζω = ἀγγίζω: toucher

³⁴⁰ καγὼ = καὶ ἐγώ

³⁴¹ de βάλλω

³⁴² ἀγείρω: assembler, quêter, recueillir en quêtant

³⁴³ de ἴστημι

³⁴⁴ Bokhorst (2020 : 83) mentionne le problème que ἔκυφον est intransitif et τὸ πρόσωπόν μου ne peut pas réellement être l'objet accusatif correspondant. En plus, elle explique que l'adverbe κάτω « vers le bas » pourrait être une faute d'orthographe et κάτω peut signifier καγὼ.

Littérature

Beyerle, Stefan: The "God of Heaven" in Persian and Hellenistic Times. In: Tobias Nicklas, Joseph Verheyden, Erik M.M. Eynikel, Florentino Garcia Martinez (Eds.): *Other Worlds and Their Relation to This World: Early Jewish and Ancient Christian Traditions* (Supplements to the Journal for the study of Judaism 143). Leiden/ Boston: Brill, 2010, 17-36.

Bokhorst, Mirjam: *Henoch und der Tempel des Todes: "Henochs Vision von den zwei Häusern" (1 Hen 14,8-25) zwischen Schriftauslegung und Traditionsverarbeitung. Mit einer Einführung in die Quellenlage, Neuedition und Übersetzung von 1 Hen 14-16*. PhD Thesis submitted to the University of Groningen, 2020.

Brucker, Ralph: A Sample Article: ᾠδω. In: Eberhard Bons; Ralph Brucker; Jan Joosten: *The Reception of Septuagint Words in Jewish-Hellenistic and Christian Literature* (Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament 2. Reihe). Tübingen: Mohr Siebeck, 2014, 1-16.

Charles, Robert Henry (transl.): *The Book of Enoch*. Translated by R.H. Charles, with an Introduction by W. O. E. Oesterley. London: Society for Promoting Christian Knowledge, 1917.

Domka, Natalia: Funkcja 1Hen 9,1-3 w strukturze literackiej mitu o upadłych aniołach 1Hen 6–11. *The Biblical Annals* 9 (2), 2019, 285-314.

Drawnel, Henryk: Between the Akkadian "ṬUPŠARRŪTU" and Aramaic ספר : Some Notes on the Social Context of the Early Enochic Literature. *Revue de Qumrân* 24 (3), 2010, 373-403.

Elder, Nicholas A.: *Scribes and Demons, Literacy and Authority in a Capernaum Synagogue (Mark 1:21-27)*. Midwest Regional Meeting of the Society of Biblical Literature, February 2018.

Feldman, Ariel: 1Q19 (“Book of Noah”) Reconsidered. *Hen 21* (2), 2009, 284-306.

Frisk, Hjalmar: *Griechisches Etymologisches Wörterbuch, Band 1: A - Ko*. Heidelberg: Carl Winter, 1960.

Hatch, Edwin & Redpath, Henry A.: *A Concordance to the Septuagint and the other Greek Versions of the Old Testament (Including the Apocryphal Books), Volume II*. Oxford: Clarendon Press, 1906.

Hultgård, Anders: *The End of the World in Scandinavian Mythology: A Comparative Perspective on Ragnarök*. Oxford: Oxford University Press, 2022.

Jones III, Robert E.: *Priesthood, Cult, and Temple in the Aramaic Scrolls from Qumran*. PhD Thesis submitted to the McMaster University, 2020.

Kim Doosuk: *Intertextuality of Paul’s Apocalyptic Discourse : An Examination of Its Cultural Relation and Heteroglossia*. PhD Thesis submitted to the McMaster University, 2022.

La Sainte Bible qui comprend l’Ancien et le Nouveau Testament. Traduits sur les textes originaux hébreu et grec par Louis Segond. 1910.

Nir, Rivka: Sexual Desire in the Book of the Watchers (1 Enoch 6-36) and the New Testament Exhortation to Sexual Abstinence. *Jewish Thought* 3, 2021, 9-34.

Orlov, Andrei A.: *Divine Mysteries in the Enochic Tradition* (Ekstasis 11). Berlin/ Boston: DeGruyter, 2023.

Penner, Ken M.: The Tree of Life in Enochic Literature. In: Douglas Estes (Ed.): *The Tree of Life* (Themes in Biblical Narrative 27). Leiden/ Boston: Brill, 2020, pp. 166,182.

Provance, Brett: Romans 1:26-27 in Its Rhetorical Tradition. Christopher Crawford (Ed): *Greco-Roman and Jewish Tributaries to the New Testament: Festschrift in Honor of Gregory J. Riley* (Claremont Studies in New Testament and Christian Origins 4). Claremont: Claremont Press, 2019, 83-116.

Sider Hamilton, Catherine: *The Death of Jesus in Matthew: Innocent Blood and the End of Exile* (Society for New Testament Studies, Monograph Series 167). New York: Cambridge University Press, 2017.

Townsend, Colby J.: *The Use of Scripture in 1 Enoch 1-36*. Senior Honor Thesis (B.A.) submitted to the University of Utah, 2016.

Vevyurko, Ilia: *О проекте перевода Еноха*. 2023.

https://www.academia.edu/102439232/О_проекте_перевода_Еноха, retire le 20 juillet 2024.

Walker, Odiaka: *The Removal of Sin in Second Temple Judaism*. Master's Thesis submitted to the Andrews University, 2021.